

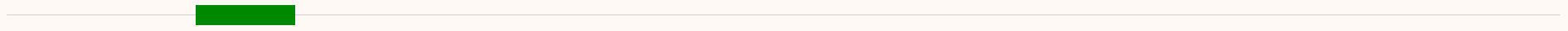
SpareBank 1 SMNs Konjunkturbarometer 2023 for Trøndelag og Møre og Romsdal

SpareBank
SMN **1**

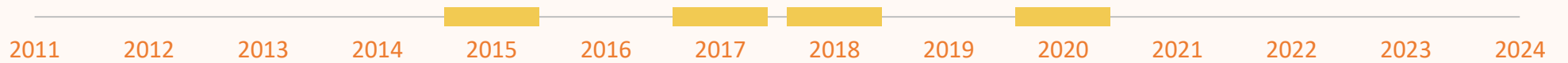
Bank
Eiendom
Regnskap

Bedring

Nøytral

SpareBank 1 SMNs hovedsyn på kommende år:

Fra positiv til negativ

Forverring

SpareBank 1 SMNs hovedsyn på kommende år:

Få tegn til bedring, fortsatt negative utsikter

Hovedfunn

SpareBank 1 SMNs Konjunkturbarometer 2023

Hovedsyn: Få tegn til bedring, negative utsikter også for 2024

Optimismen faller i næringslivet, kun vært lavere under finanskrisen og pandemivåren

Privat forbruk i Midt-Norge har falt seks måneder på rad, justert for inflasjon

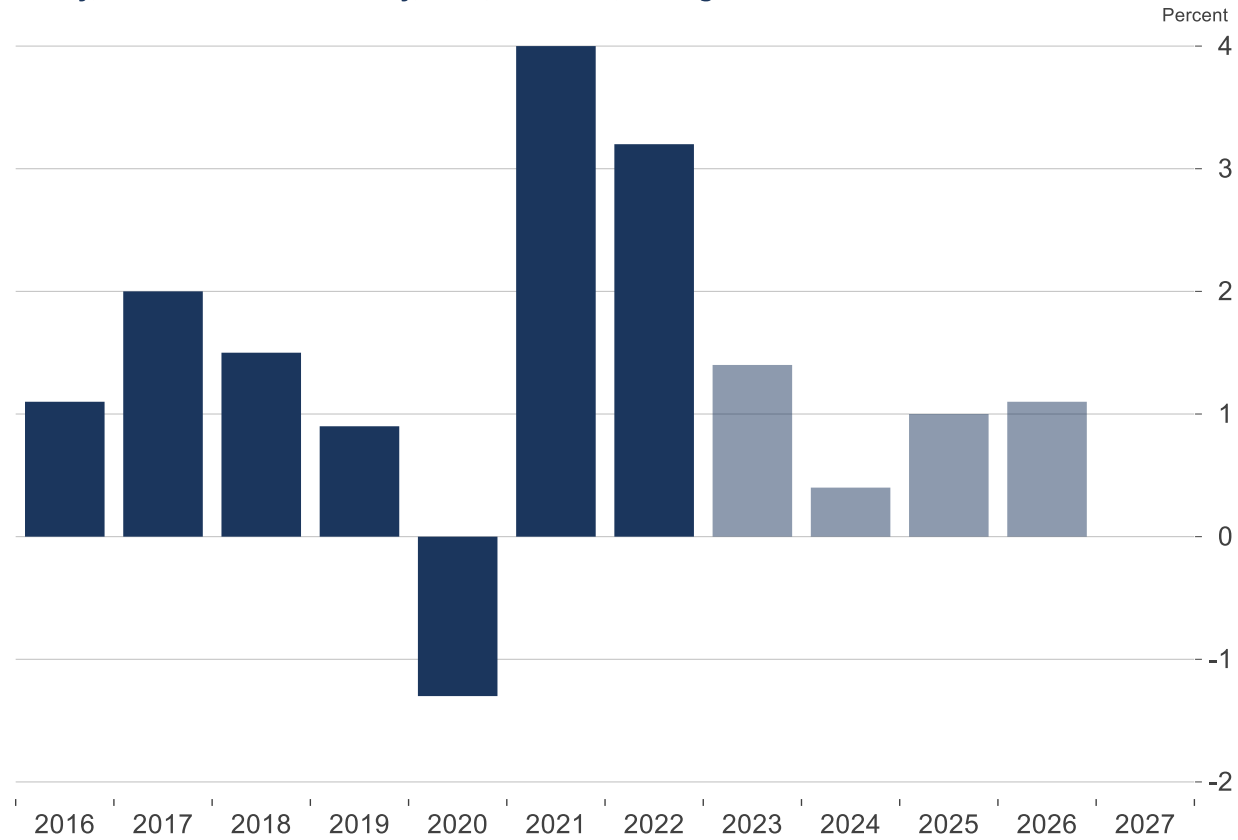
Blant bransjene viser offshore klar bedring, mens fiskeri går fra grønt til gult flagg

Bedre i fjor. Regnskapsanalysen for 2022 viser høy vekst og økte marginer i Midt-Norge

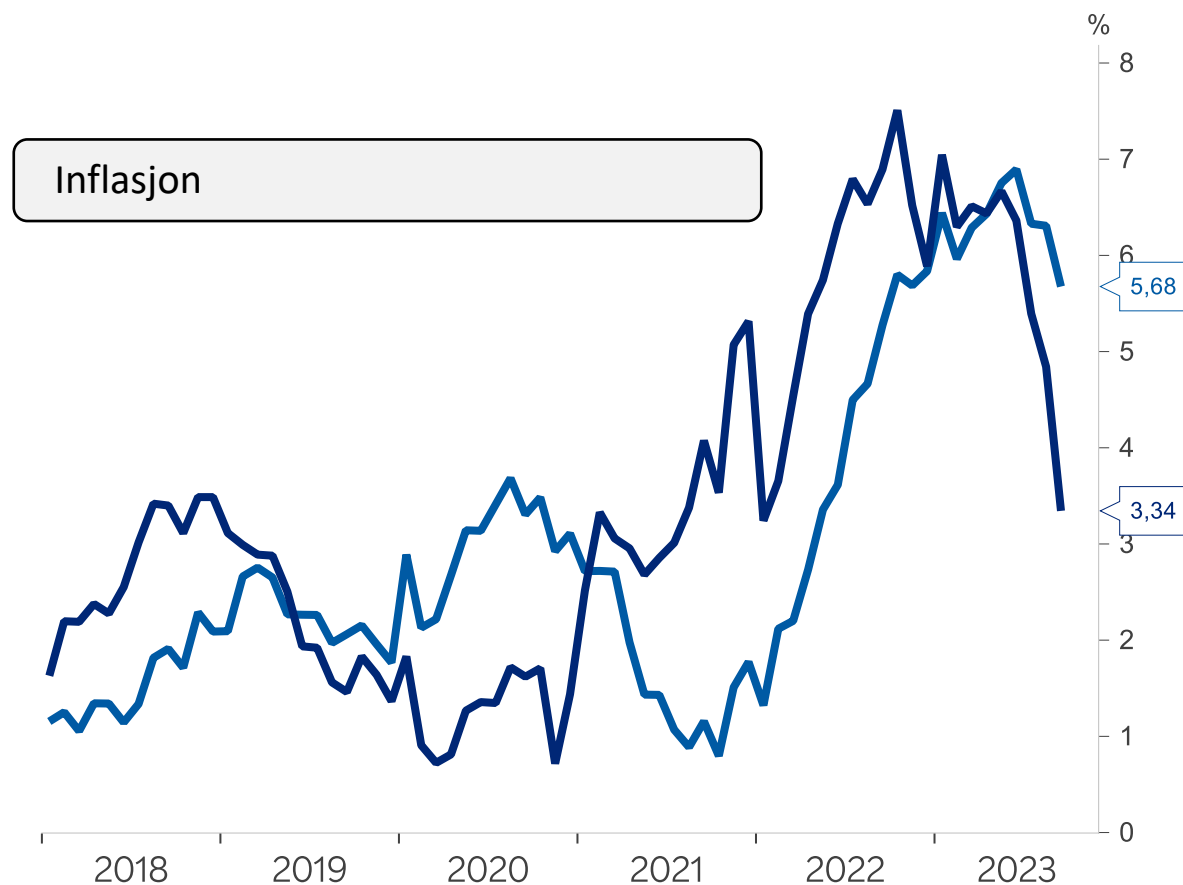
Makro

Norway, Central Bank of Norway, GDP, Estimate, Change Y/Y

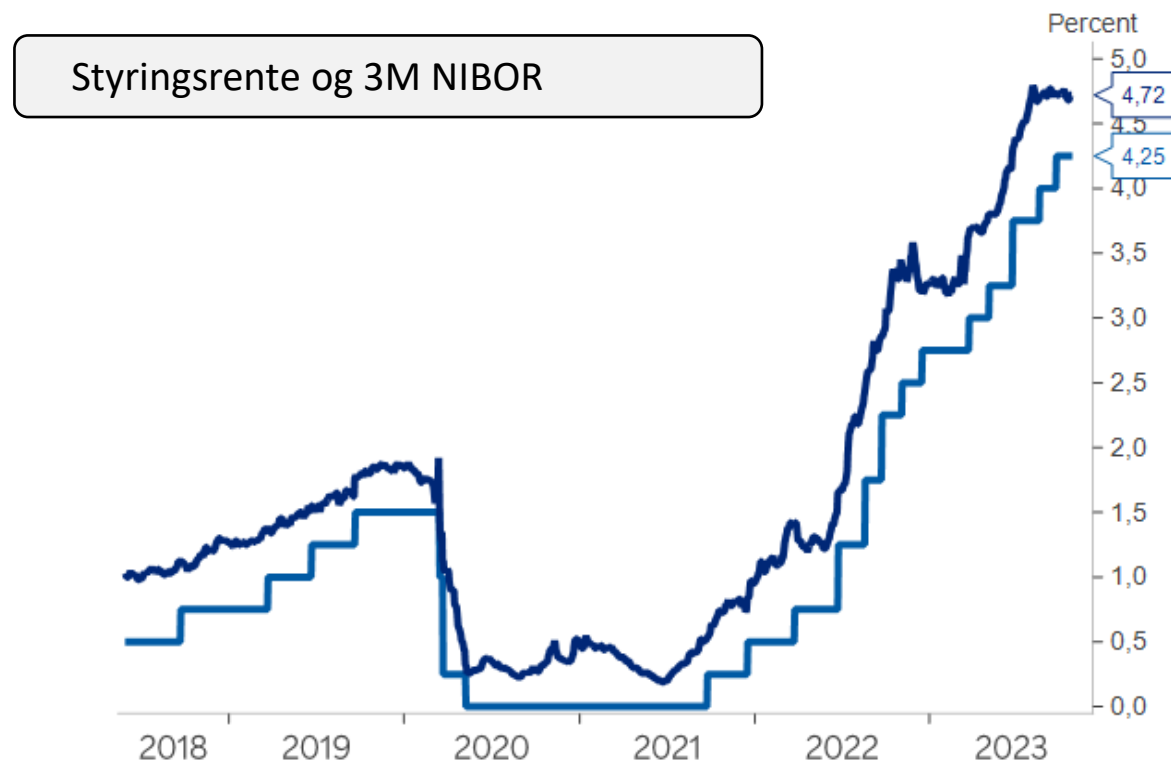

Kraftig fall i BNP-veksten, fortsetter neste år

— Total [c.o.p. 1 year] — CPI-ATE, SA [c.o.p. 1 year]

— Interbank Rates, NIBOR, 3 Month, Fixing
— Policy Rates, Central Bank of Norway, Sight Deposit (Folio)...

Raskt økende inflasjon krever høyere renter

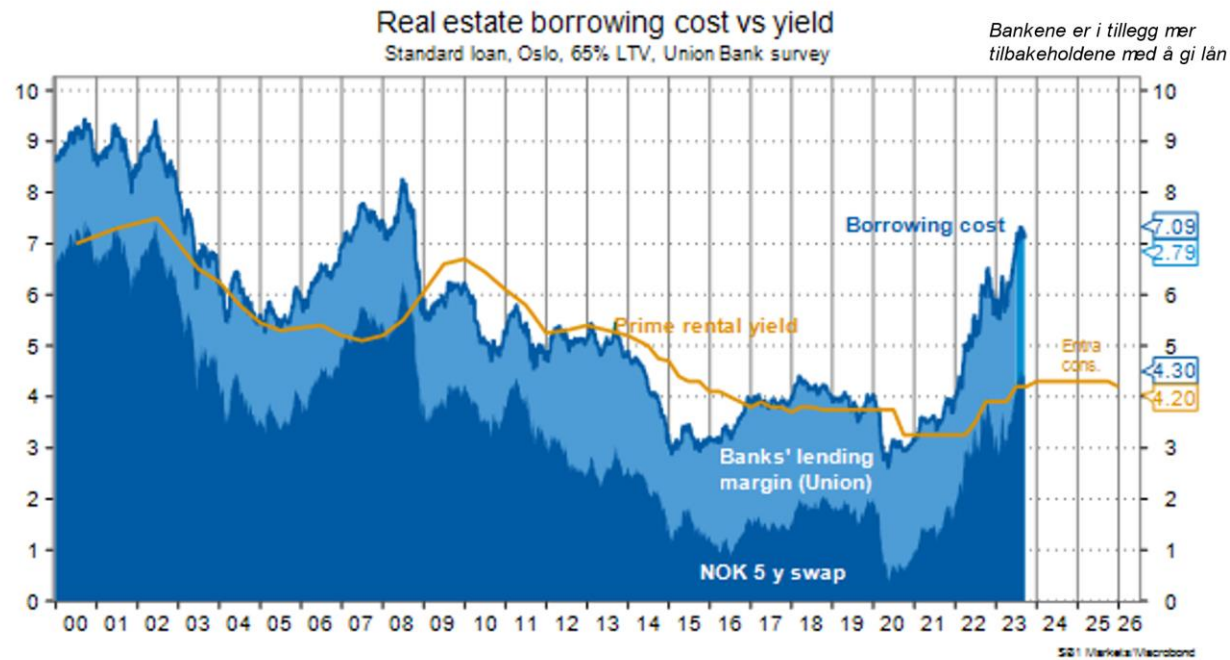
Utvikling i valutakurs (NOK)

Renter

Det er noe som har skjedd: Swaprente opp – og kredittpåslaget opp

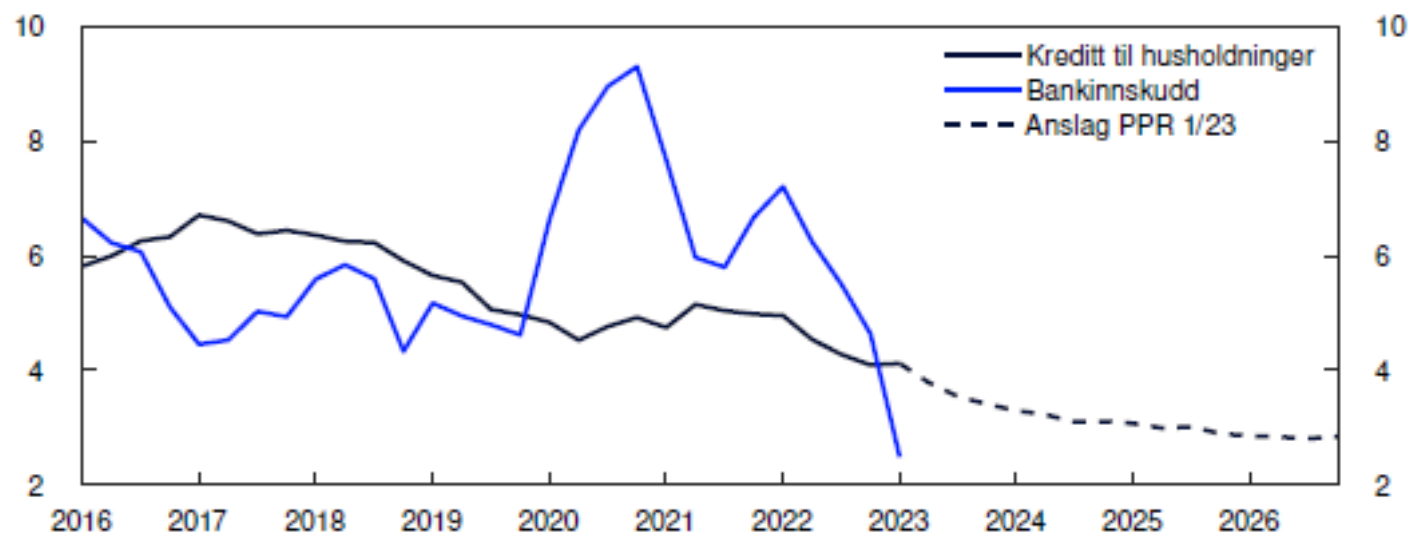
Hva er yielden på eiendom nå? I alle fall ikke der den var!! (Og ikke der meglere flest sier den er)

Svak utvikling i den norske kronen og økt kredittpåslag

Figur 2.2 Veksten i husholdningenes kreditt har avtatt gradvis

Firekvartalersvekst. Prosent

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

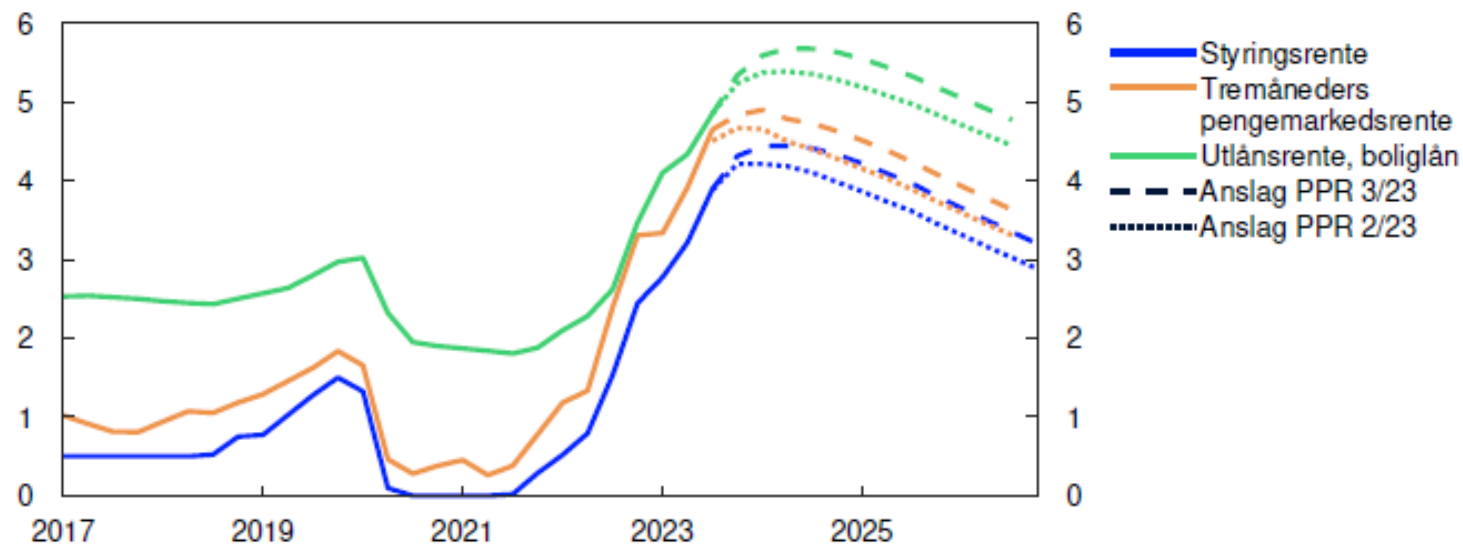

Kredittveksten fortsetter å falle i årene som kommer

Figur 2.2 Høyere boliglånsrente for husholdningene

Renter. Prosent

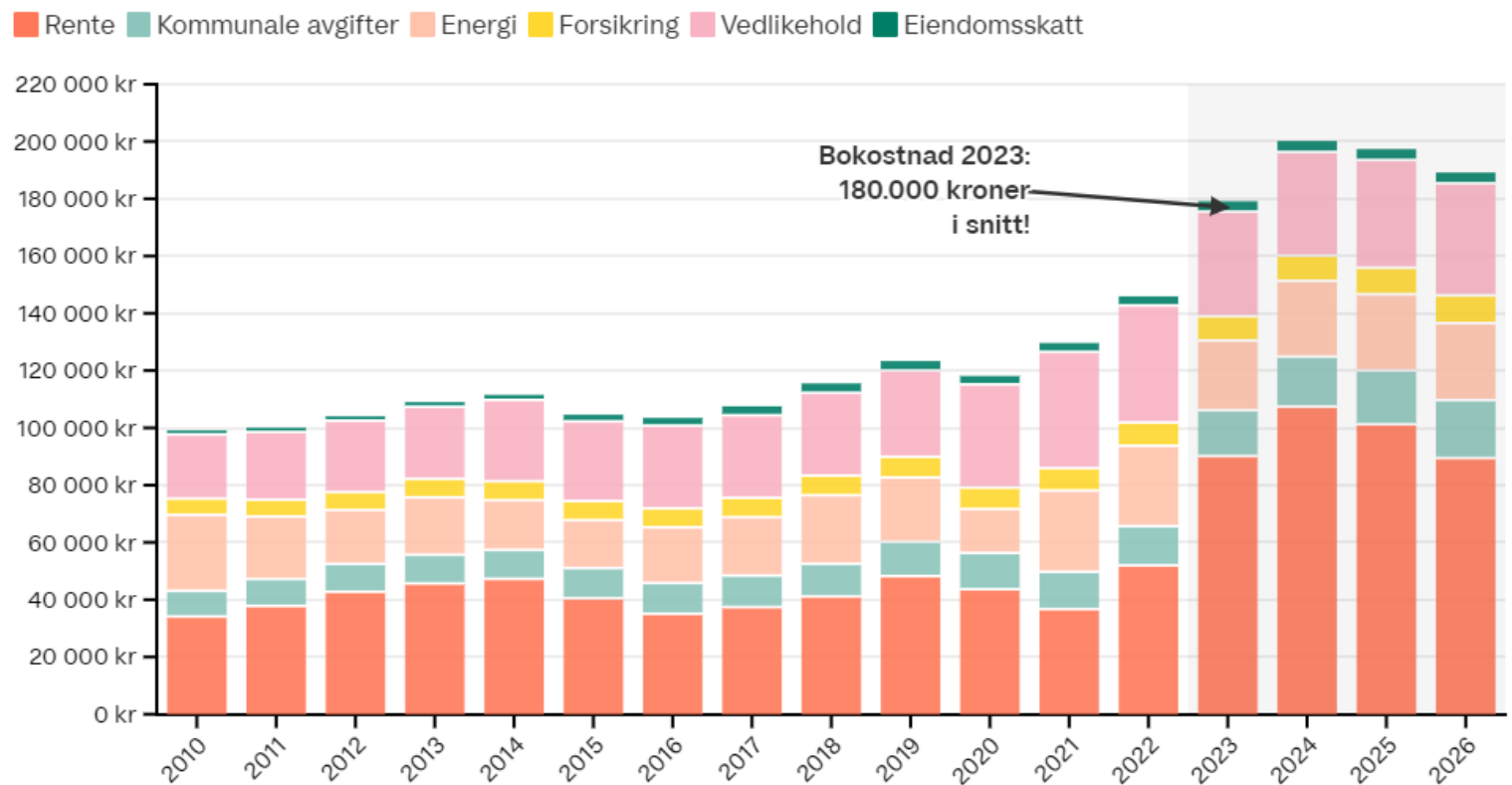
Kilder: Refinitiv Datastream, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Rentetoppen nærmer seg. Norges Bank forventer en boliglånsrente på opptil 5,7 prosent før det snur

Bokostnadene øker kraftig!

Bokostnadene for en gjennomsnittlig norsk enebolig på 120m² - 2010-2026

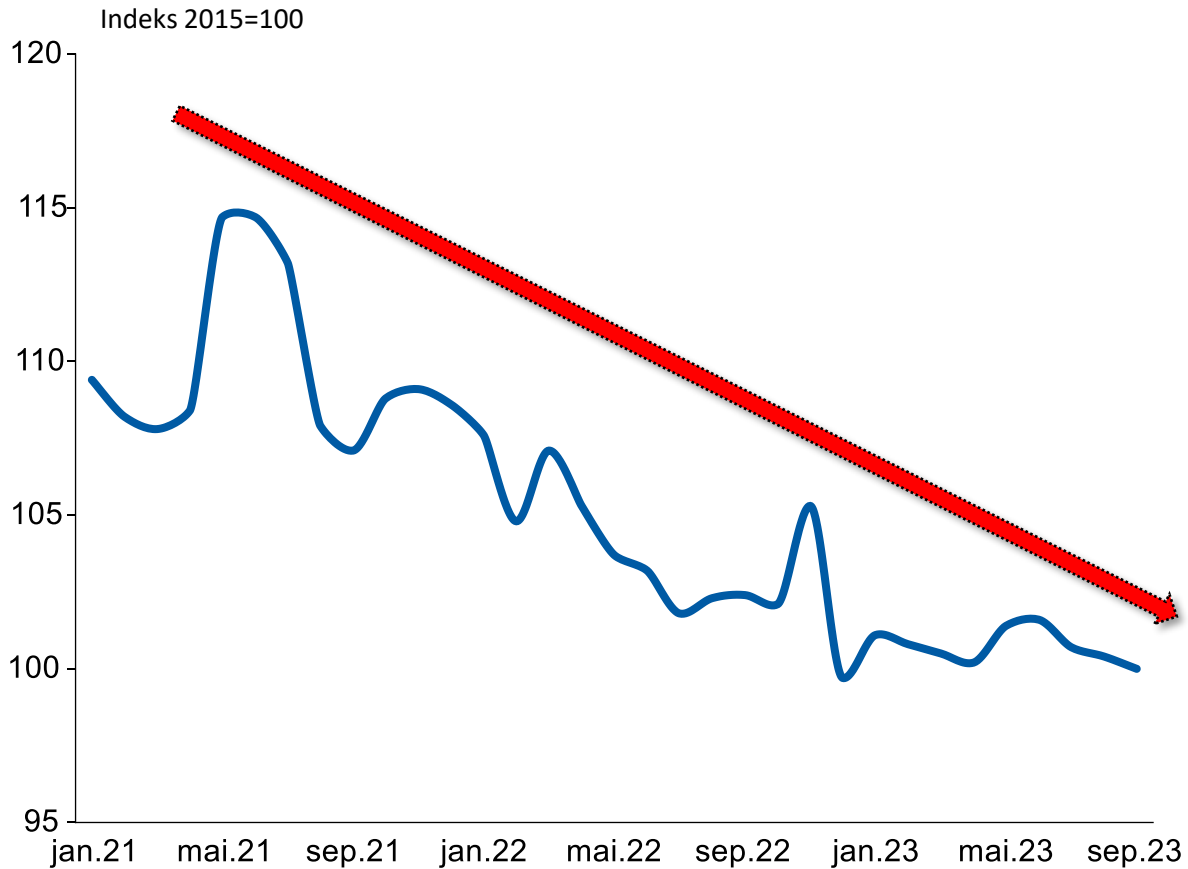

Kilde: Huseierne

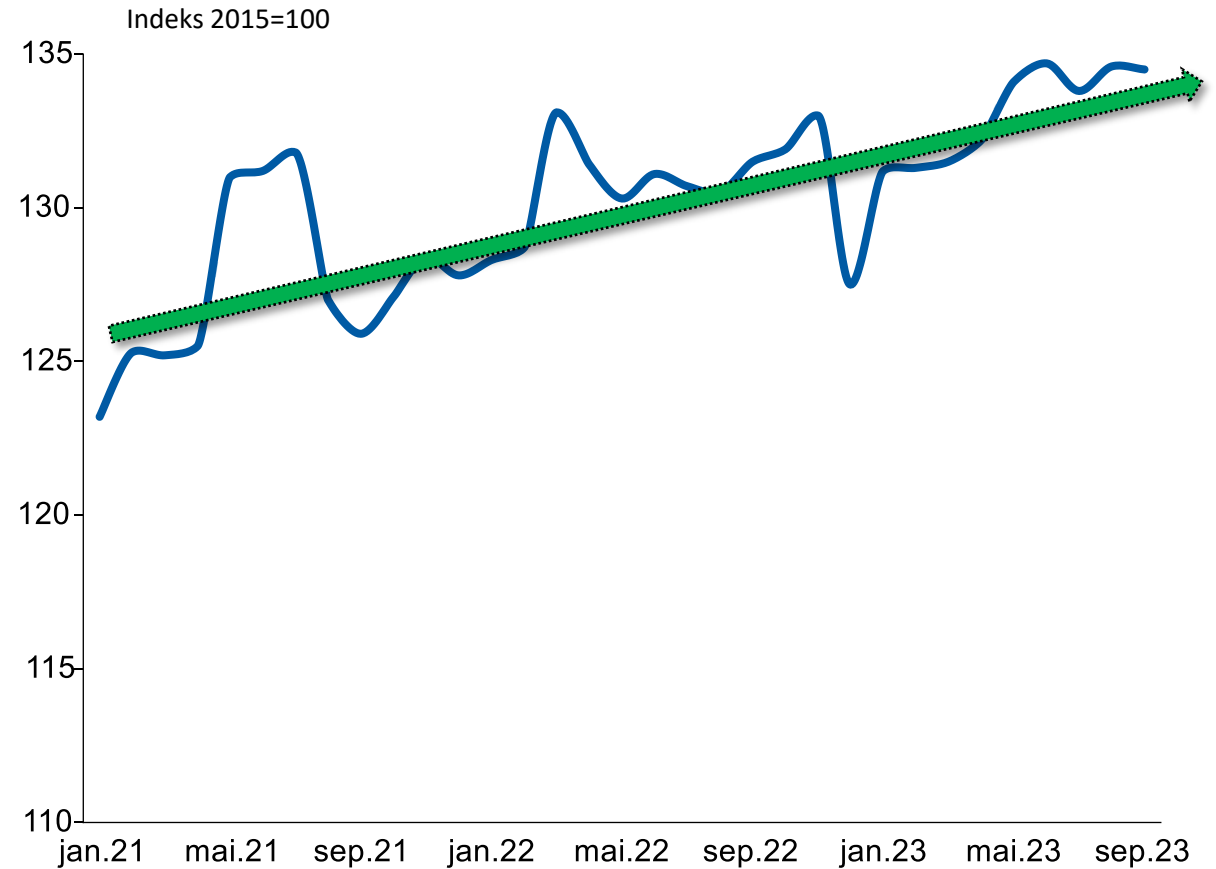
Høyere rente sender bokostnadene til vær

Detaljhandelsindeks i **volum** (unntatt motorvogn)

Kilde: SSB

Detaljhandelsindeks i **verdi** (unntatt motorvogn)

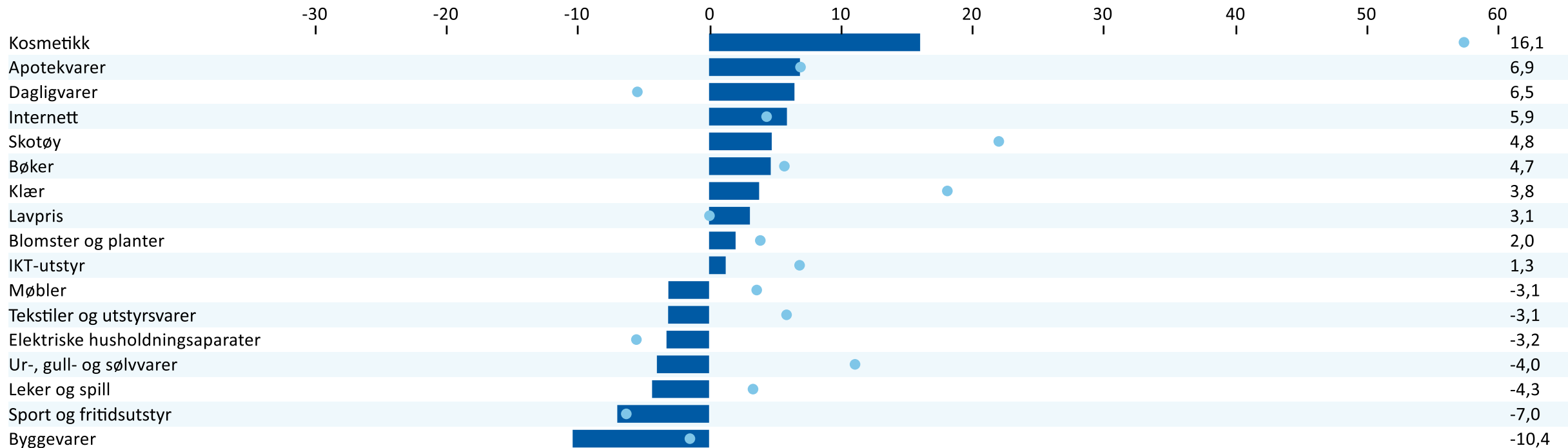
Kilde: SSB

Forbruk (nasjonalt):

Vi handler færre varer justert for inflasjon

Detaljomsætning, etter segment. Rullerende 12 mnd. Årsvekst

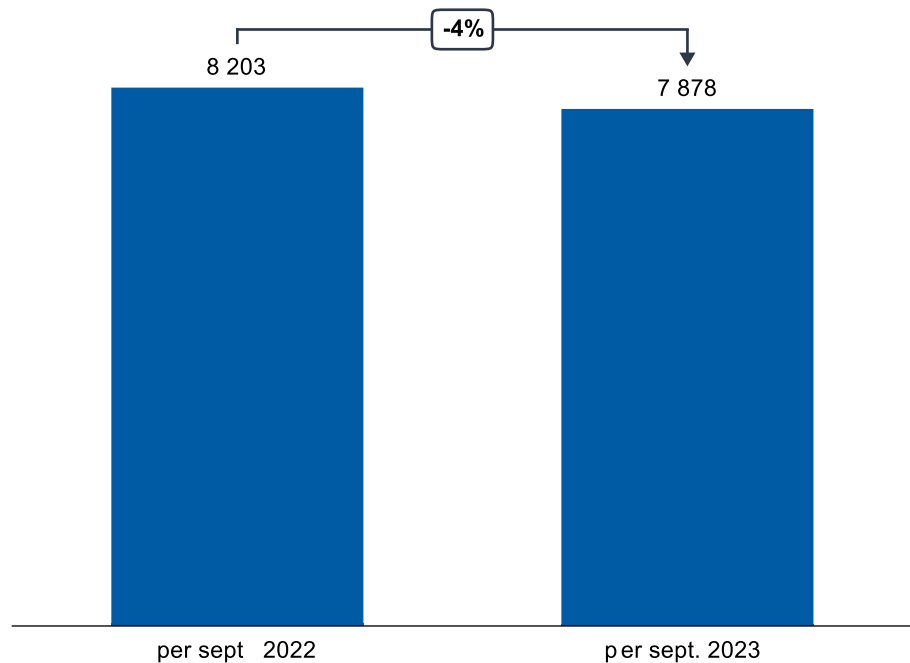
■ 09.2023 vs 09.2022 ● 09.2022 vs 09.2021

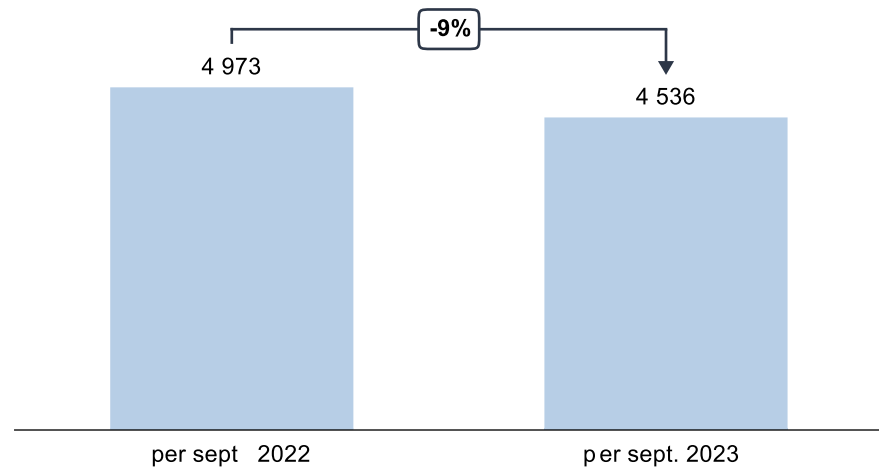
SpareBank1 SMN / SSB / Macrobonds

Nødvendige varer øker fortsatt, mens hobbyer må vike

Nyregistreringer i Trøndelag

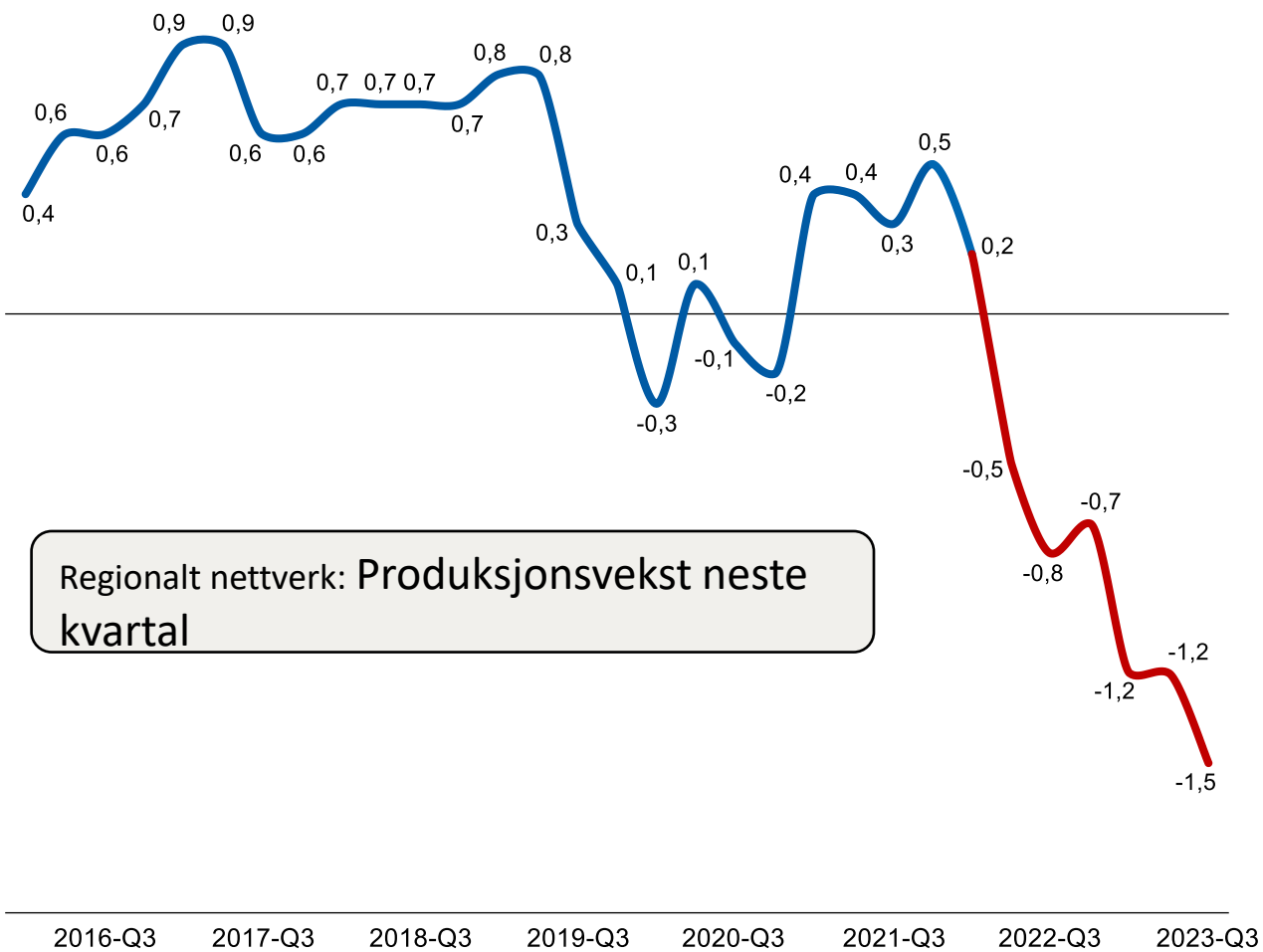

Nyregistreringer i Møre og Romsdal

Nye biler i Midt-Norge:

Nedgang i 2023, markant fall etter sommeren

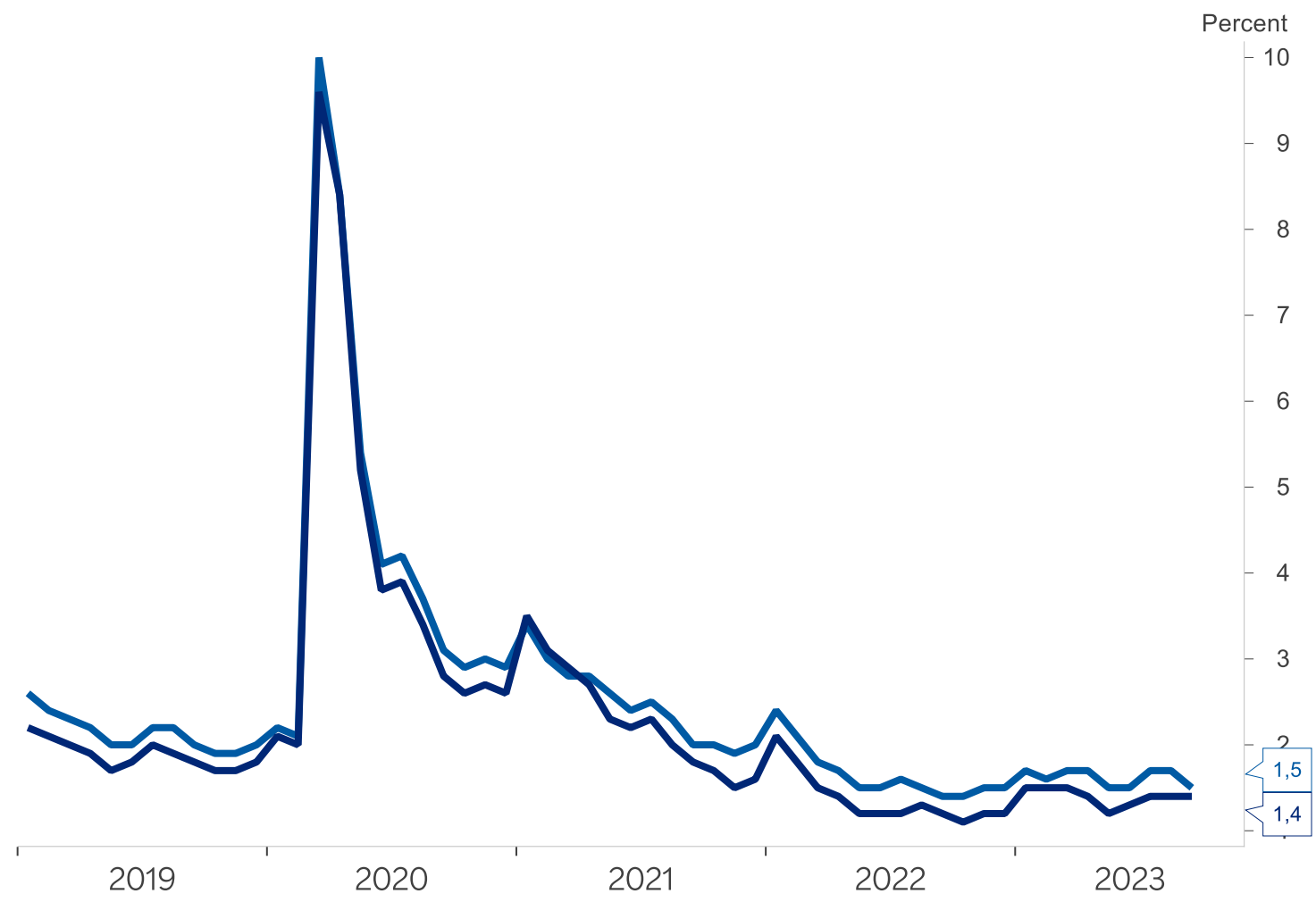

Regionalt nettverk: Produksjonsvekst neste kvartal

Kilde: Regionalt Nettverk Norges Bank

— Trøndelag — Møre & Romsdal

Kilde: Nav, Macrobond, SpareBank 1 SMN

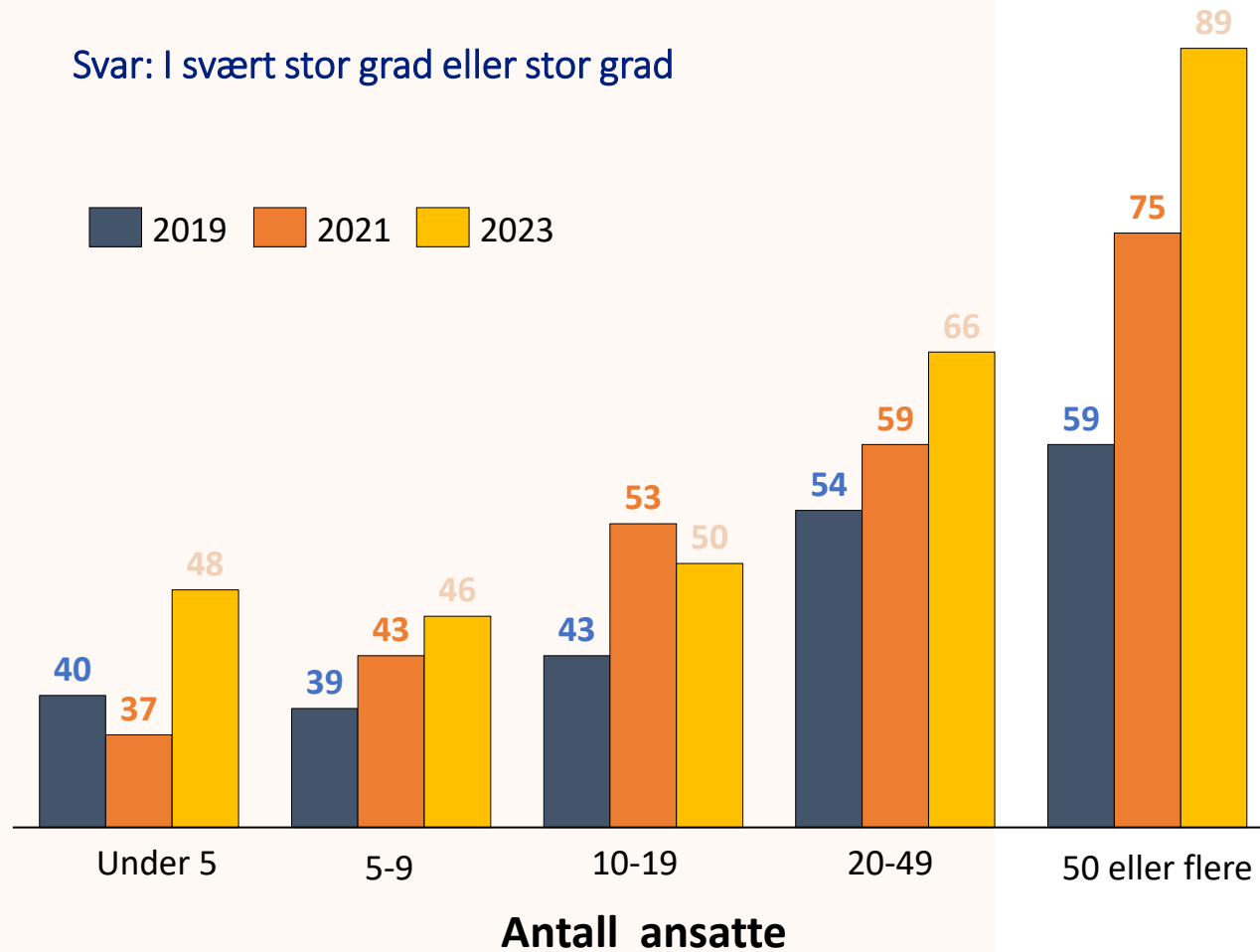

Arbeidsledighet:

Fortsatt svært lav arbeidsledighet i Midt-Norge

Spørsmål: I hvilken grad vurderer du bedriften arbeid med bærekraft som strategisk viktig?

Svar: I svært stor grad eller stor grad

Kilde: Sentio Research, SpareBank 1 SMNs bærekraftsbarometer

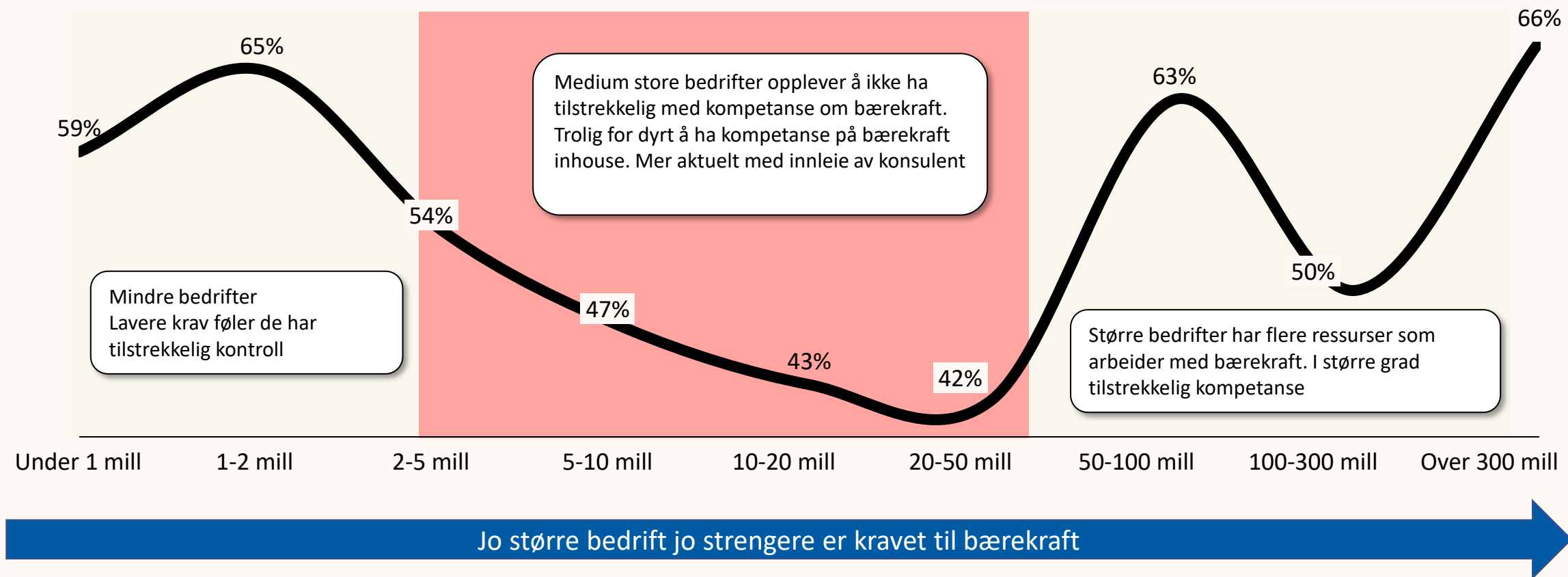

Bærekraftsbarometeret våren 2023:

Næringslivet begynner å ta bærekraft innover seg

Spørsmål: Opplever bedriften å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft?

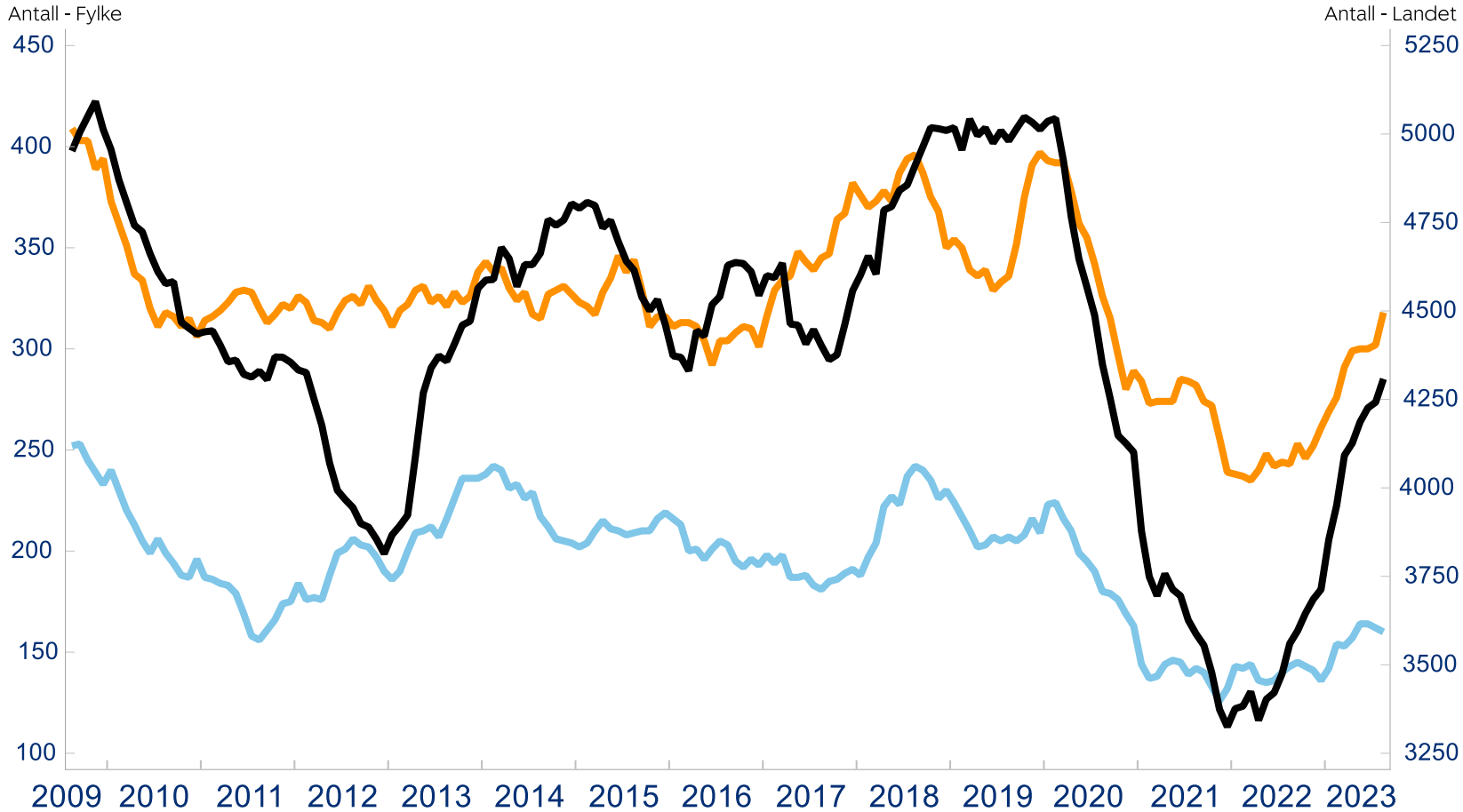
Kilde: Sentio Research, SpareBank 1 SMNs bærekraftsbarometer

Bærekraftsbarometeret våren 2023:

Halvparten av mellomstore bedrifter mangler tilstrekkelig kompetanse

Antall konkurser, 12 mnd. rullerende sum

— Landet, høyre akse — Trøndelag, venstre akse — Møre og Romsdal, venstre akse

Kilde: Statistics Norway, SpareBank 1 SMN og MacroBond

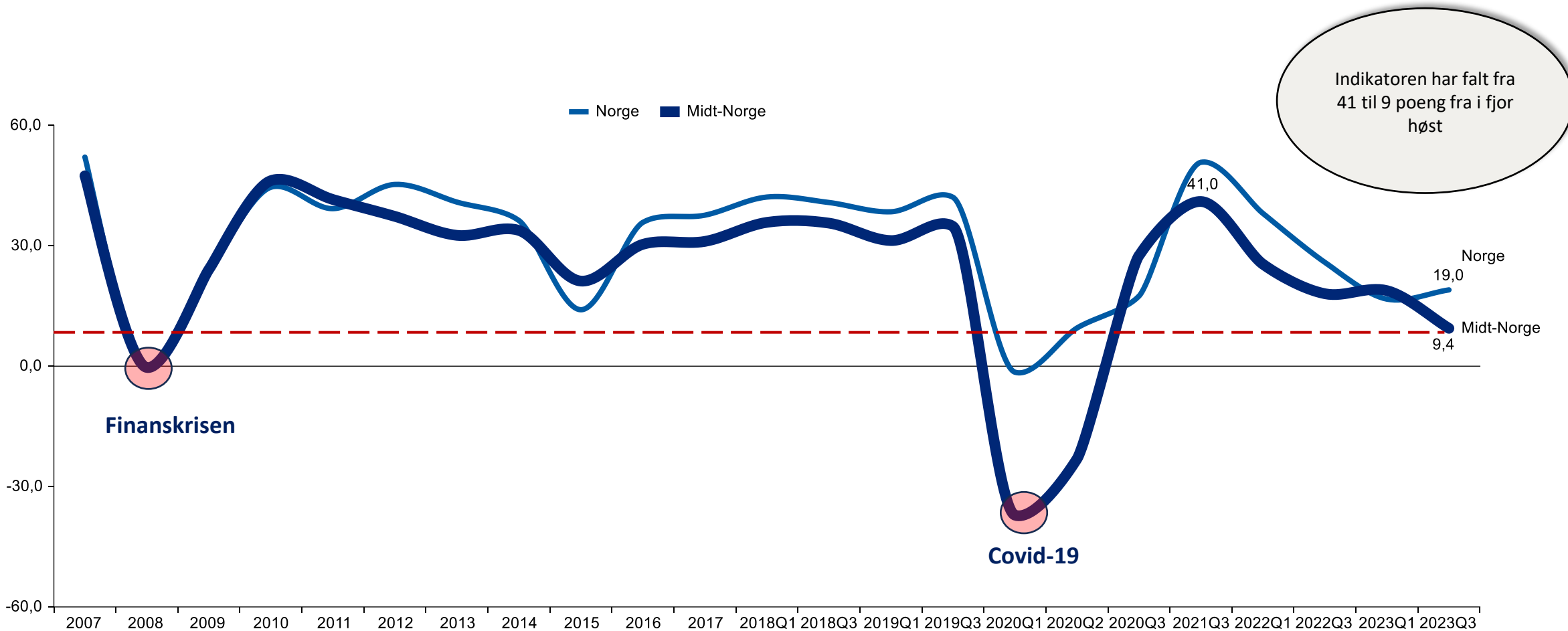
Konkurser:

Flere går konkurs, men fortsatt færre enn før pandemien

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer 2023

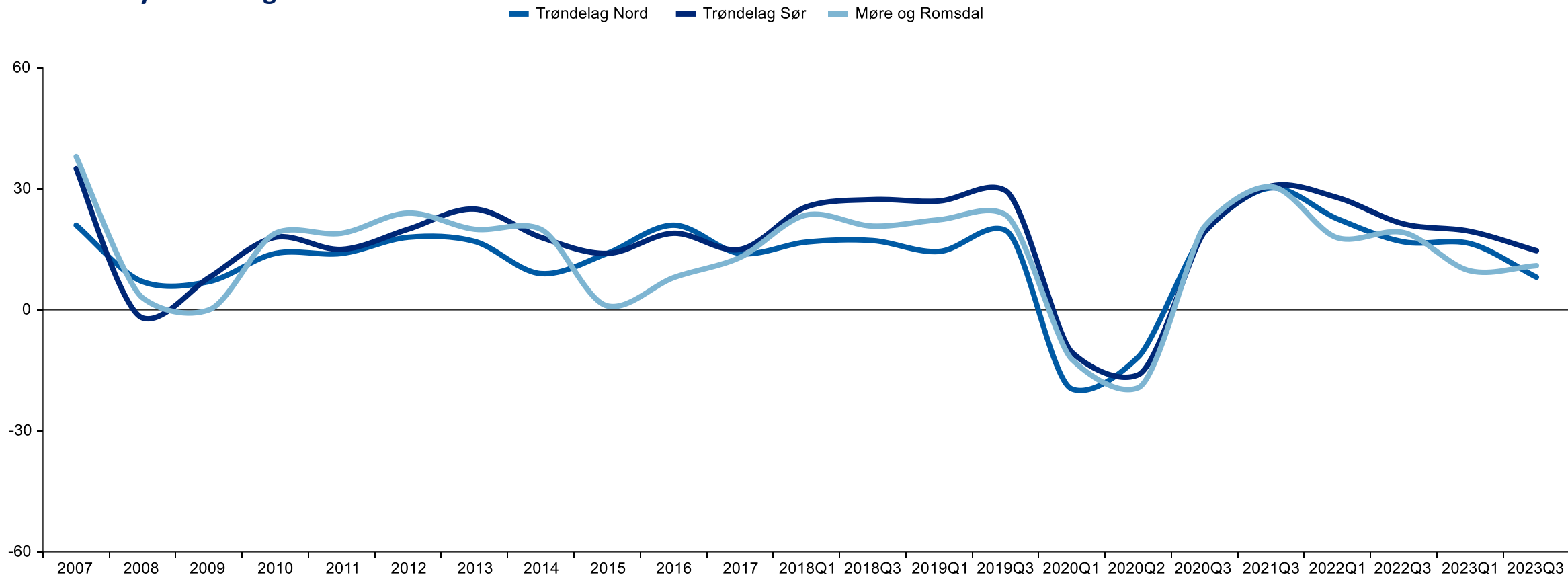
Basert på 600 midtnorske bedrifter sine forventninger neste 12 mnd. om omsetning, lønnsomhet, rekruttering og investering

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio Research

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:
 Optimismen faller, kun vært mindre under finanskrisen og pandemivåren

Indeks: Sysselsetting

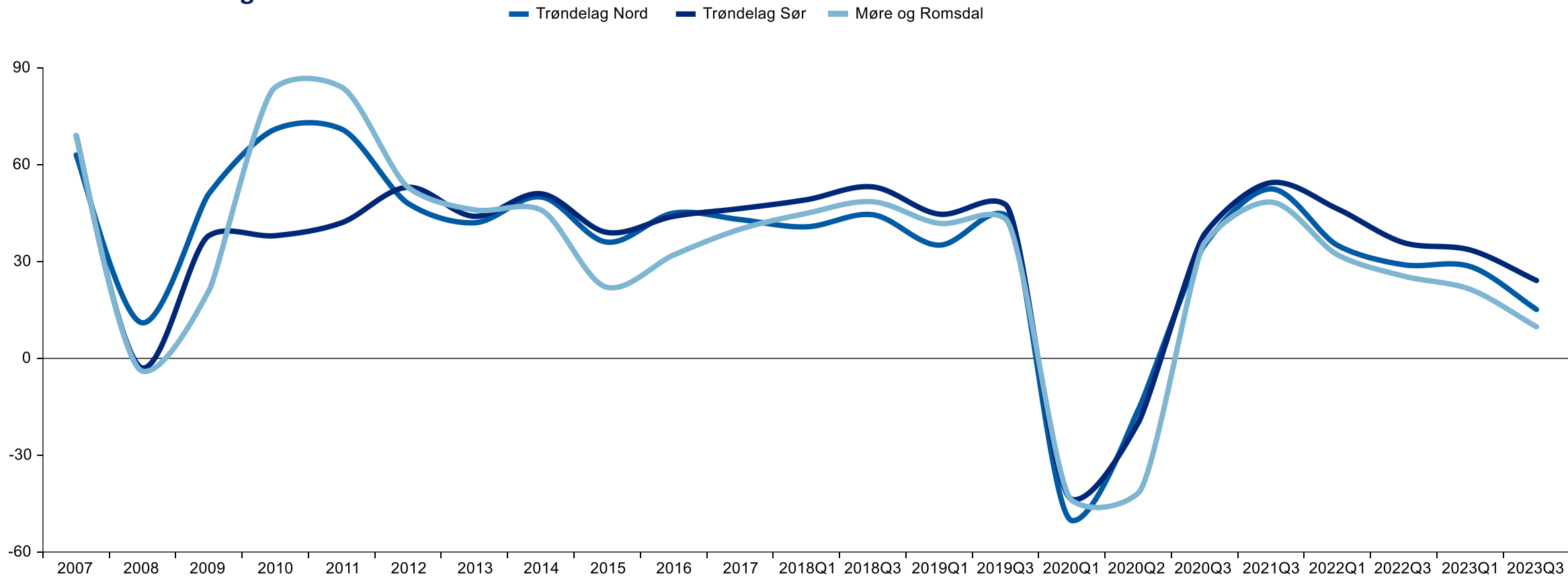

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio

[SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:](#)

Færre bedrifter vil rekruttere nye ansatte

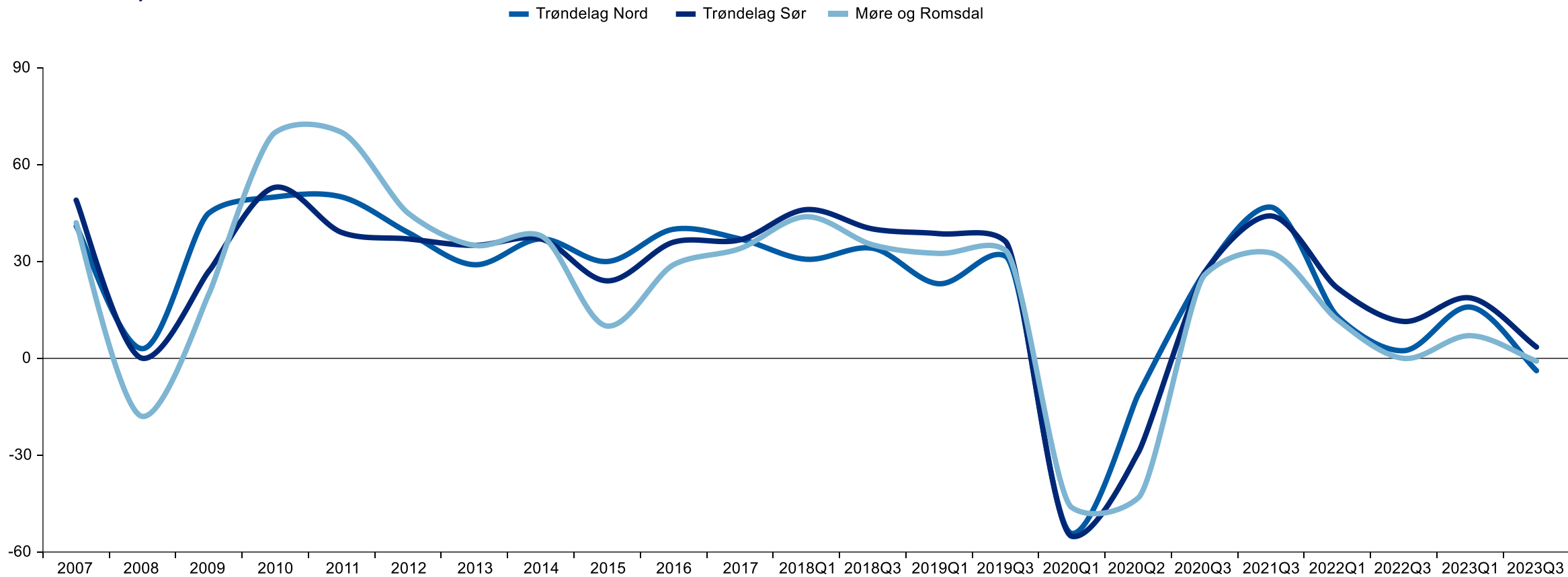
Indeks: Omsetning

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio Research

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:
Forventer lavere vekst i omsetning

Indeks: Lønnsomhet

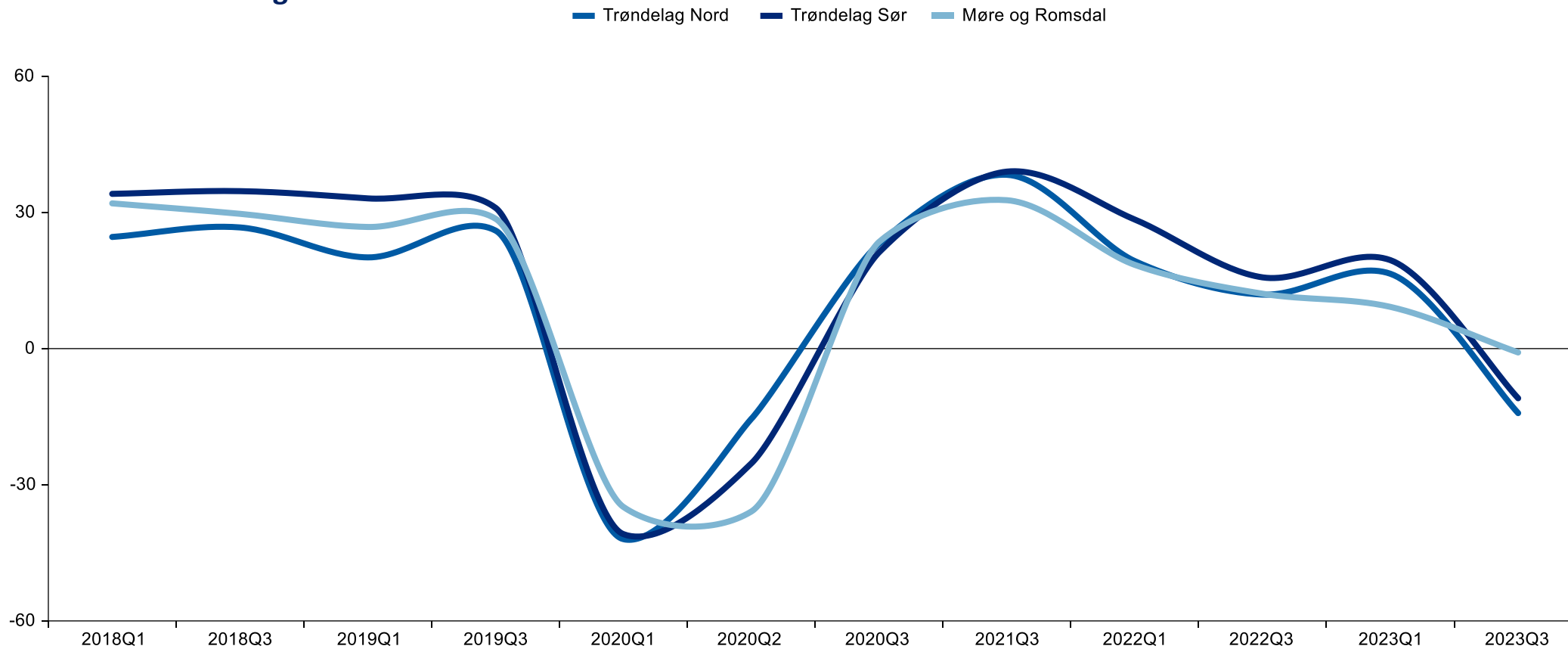

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio Research

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:

Forventer fortsatt svakere lønnsomhet

Indeks: Investeringer

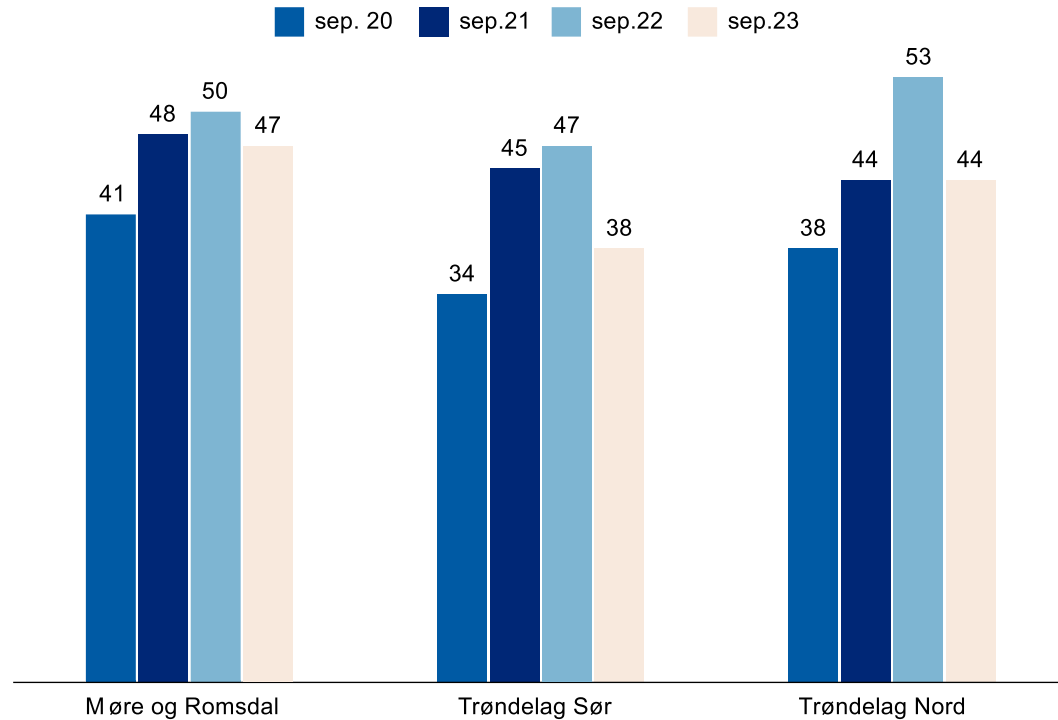

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio Research

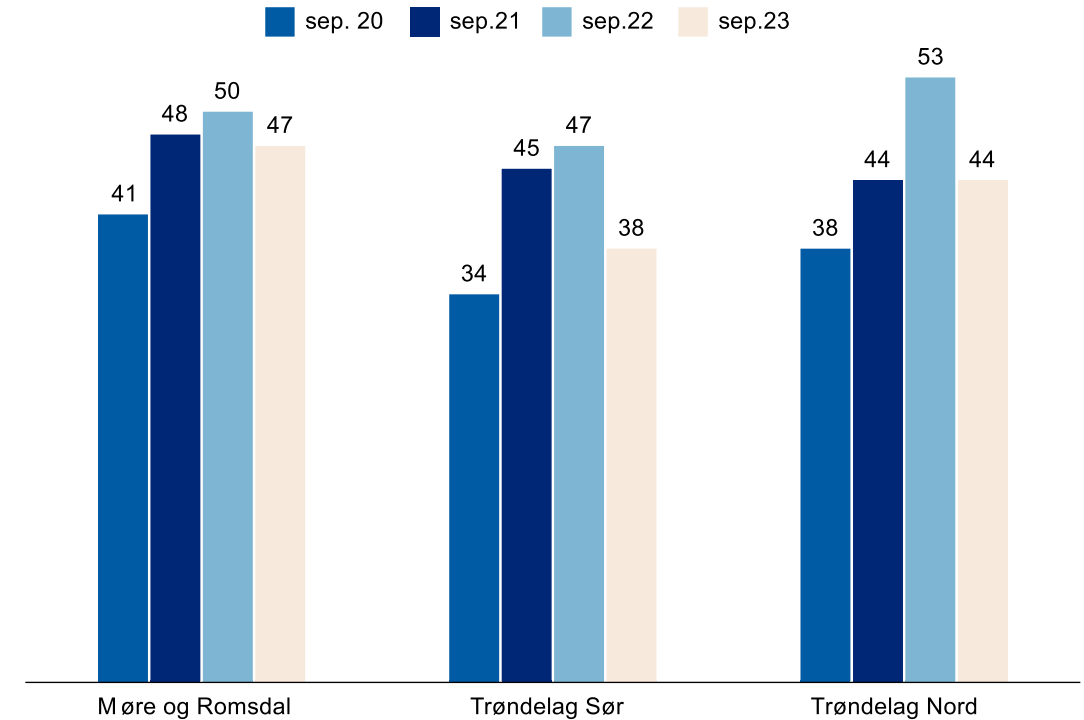
SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:
Investeringsveksten går fra pluss til minus

Har din bedrift utfordringer med å få rekruttert nye medarbeidere? 100= I svært stor grad, 0= I svært liten grad

Gjør dette at dere må utsette/droppe planlagte investeringer, alternativt si nei til reelle oppdrag? 100= I svært stor grad, 0= I svært liten grad

Kilde: Forventningsbarometeret, Sentio

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer Midt-Norge:
Rekruttering fortsatt en utfordring, men mindre enn i fjor

Bransjer

Varehandel

Status ■ Utsikter ↘

Bygg og anlegg

Status ■ Utsikter ↘

Fiskeri

Status ■ Utsikter →

Næringseiendom

Status ■ Utsikter ↘

Offshore

Status ■ Utsikter ↗

Landbruk

Status ■ Utsikter →

Havbruk

Status ■ Utsikter →

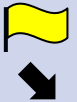

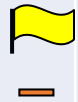

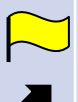

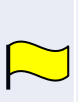

Bransjeindikator

Kilde: SpareBank 1 SMNs bransjeindikator

Bransjeindikator per andre halvår 2023:

Mer krevende tider for fiskeri, går fra grønt til gult flagg. Derimot klar bedring i offshore

Bransje		2h 22	2h 23	Kommentarer til status	Kommentarer til utsikter	SpareBank SMN 1 Bank Eiendom Regnskap
Makro				<ul style="list-style-type: none"> Global vekst på 3% i 2023/24 – snitt etter 2000 på 3,8% Norsk økonomi unngår resesjon, men veksten blir lav Økt rentenivå og høyere rentebane – igjen Noe sterkere, men fortsatt svak NOK 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt stor global vekstusikkerhet Nedkjøling i norsk økonomi er forestående Fall i investeringer (særlig bolig) og svakere forbruk Stor usikkerhet og negative utsikter beholdes 	
Landbruk				<ul style="list-style-type: none"> Godt salg og gode markedsbalanser. Kostnadsøkning og renteøkning rammer jordbruket – likviditet er en økende utfordring Matsikkerhet og –beredskap blir viktigere 	<ul style="list-style-type: none"> Gode markedsutsikter - norsk preferanse Få nye store prosjekter – pga. kostnader og rentenivå Stram likviditet - må tilpasse seg nytt kostnadsnivå Fokus på bærekraft - ambisiøst mål for reduksjon av utslipp 	
Havbruk				<ul style="list-style-type: none"> Stabil produksjon 2021-23 – forventet økning i 2024 Fortsatt høy laksepris og har økt mer enn kronesvekkelsen Kostnadene stiger kraftig – fra 44 til 60 NOK/kg 2021-24 – men det høye prisnivået medfører fortsatt solid lønnsomhet Kontraheringen i brønnbåtmarkedet har stoppet 	<ul style="list-style-type: none"> Grunnrenteskatten på havbruk er nedjustert, men fortsatt uavklarte konsekvenser for aktørene og leverandører Sterk etterspørsel, ingen økning i slaktevolum og svak krone har bidratt til å opprettholde den høye lakseprisen. Dette kompenserer for økning i både produksjonskostnader og renter. Vi beholder grønt flagg og nøytral status 	
Fiskeri				<ul style="list-style-type: none"> Fremdeles høye fiskepriser og god etterspørsel, men økte kostnader og økte renter bekymrer for hvitfisk sektoren Pelagisk sektor har stabilt god inntjening Bedret lønnsomhet for fiskeindustrien, men marginene er lave 	<ul style="list-style-type: none"> God etterspørsel etter fiskeprodukter og gode salgspriser Evt. prispress på «high end» produkter Forventet lavere kvoter for hvitfisk sektoren i kombinasjon med økte kostnader og renteutgifter medfører skifte til gul status for denne og for fiskeri samlet sett 	
Offshore Service Fartøy				<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt høy aktivitet og bedre rater Bedring i markedsbalanse både for subsea og supply Økte fartøyverdier Bedre marginer og økt kontantstrøm for rederiene 	<ul style="list-style-type: none"> 10% årlig investeringsvekst offshore neste 5 år Forventet god markedsbalanse framover for subsea og supply – for supply særlig for de største PSV fartøyene ESG fokus på lavutslippsteknologi Fortsatt positive utsikter 	
Bygg og anlegg				<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt høy aktivitet, men veksten har stoppet opp Mer negativ stemning i Regionalt nettverk Særlig bolig- og fritidsboligsegmentet bekymrer, mens yrkesbygg så langt mindre påvirket - noe lavere aktivitet ventes Aktiviteten innen anlegg ventes opprettholdt 	<ul style="list-style-type: none"> Vi setter status for bolig- og fritidssegmentet til rød – tilnærmet bråstopp i aktiviteten framover Noe bedre utsikter både for næringsbygg og anlegg gjør at vi samlet sett beholder gul status med negative utsikter 	
Varehandel				<ul style="list-style-type: none"> Bruk av oppsparte midler gjorde at konsumet falt mindre enn forventet til tross for høy inflasjon og renteøkning – men konsumet vil falle i 2023 og sannsynligvis også i 2024 (Norges Bank antar nullvekst) Kapitalvarer er hardest rammet (bobil/bil/byggevarer, møbel) 	<ul style="list-style-type: none"> Varehandelsbedriftene vil rammes av redusert topplinje og økte kostnader – stort press på likviditet og lønnsomhet Men det vil fortsatt være store forskjeller mellom segmenter – kapitalvarer og «unødvendig forbruk» vil rammes mest 	
Nærings-eiendom				<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt høy aktivitet i norsk økonomi og lav arbeidsledighet Økte renter og realrenter rammer lønnsomhet og aktivapriser Rekordlav kontorledighet i Trondheim og lav ellers i regionen Ingen vesentlig økning å spore for konkursnivået 	<ul style="list-style-type: none"> Varehandelssegmentet har svakest utsikter framover – økt usikkerhet også for utleie til hotell/restaurant, mens kontorsegmentet fortsatt har gode utsikter Vi beholder gul status med negative utsikter samlet sett 	

Eiendom

Omsetning

2020	2021	2022
+ 16 %	+ 9 %	+ 1 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
11 %	13 %	13 %

Resultatmargin

2020	2021	2022
25 %	45 %	27 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
6 %	6 %	7 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
17 %	24 %

Bygg og anlegg

Omsetning

2020	2021	2022
+ 9 %	+ 6 %	+ 10 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
21 %	23 %	25 %

Driftsmargin

2020	2021	2022
5 %	5 %	4 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
9 %	10 %	10 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
24 %	26 %

Fiskeri og fiskeindustri

Omsetning

2020	2021	2022
+ 8 %	+ 20 %	+ 23 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
24 %	23 %	21 %

Resultatmargin

2020	2021	2022
12 %	9 %	6 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
7 %	7 %	6 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
31 %	35 %

Industri

Omsetning

2020	2021	2022
+ 5 %	+ 14 %	+ 26 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
22 %	23 %	25 %

Driftsmargin

2020	2021	2022
6 %	7 %	11 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
7 %	6 %	6 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
25 %	27 %

Varehandel

Omsetning

2020	2021	2022
+ 14 %	+ 8 %	+ 7 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
15 %	16 %	22 %

Driftsmargin

2020	2021	2022
6 %	5 %	4 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
8 %	7 %	8 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
19 %	20 %

Hotell og restaurant

Omsetning

2020	2021	2022
- 17 %	+ 19 %	+ 29 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
35 %	28 %	33 %

Driftsmargin

2020	2021	2022
0 %	5 %	5 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
21 %	20 %	21 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
31 %	32 %

Transport og lagring

Omsetning

2020	2021	2022
+ 4 %	+ 12 %	+ 15 %

Andel med negativt driftsresultat

2020	2021	2022
23 %	25 %	30 %

Driftsmargin

2020	2021	2022
8 %	7 %	7 %

Andel med negativ EK

2020	2021	2022
8 %	9 %	9 %

Andel med negativt årsresultat i 2022 ved 2,5% økning i renten

Faktisk 2022	+2,5% rente
28 %	31 %

Andel bedrifter med negativt årsresultat 2022 hvis renta øker med 2,5%

Offshore service

Hotell og overnatting

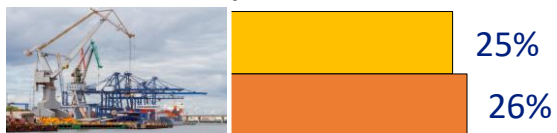
Transport og lagring

Fiskeri og fiskeindustri

Maritim industri/Verft

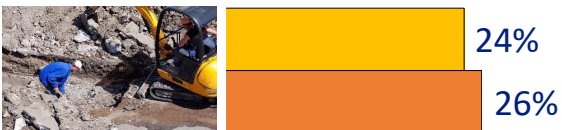
Industri

Havbruk

Bygg og anlegg

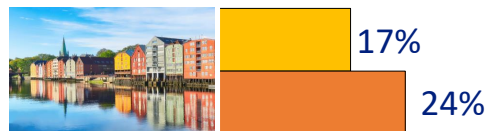
Tjenesteyting og kommunikasjon

Varehandel

Eiendom

Kraft

Kilde: Regnskapsanalyse SMN

 Andel med negativt årsresultat

 Andel med negativt årsresultat +2,5% rente

Økt rente vil ramme bransjer med store investeringer og høy gjeld.
Rammer spesielt eiendom, kraft og fiskeri

200
VERDI-
FULLE
ÅR

Se flere analyser i Konjunkturbarometeret for Midt-Norge:

www.smn.no/konjunkturbarometeret